

Förord

Vi har glädjen att presentera ännu ett nummer av NoAD detta år. Intresset för tidskriften är stort och redaktionen har haft ett gediget underlag att arbeta med inför denna utgivning. Som i tidigare nummer kretsar artiklarna här kring didaktik utifrån ett kontinentaleuropeiskt och nordiskt perspektiv. I detta nummer kan vi bland annat få mer kunskap om demokratins och kommunikationens plats i skolan och förskolan.

Den första artikeln är författad av Jonas Nordmark, Linda Jonsson och Niclas Månsson och har rubriken Att bilda eller bedöma? Om skapandet av demokratiska medborgare. Artikeln utgår ifrån Klafkis perspektiv och belyser den allmänna didaktikens relevans för skolans demokratiska uppdrag samt för dess betydelse för bildning i skolan. Författarna menar att demokratifostran inte kan betraktas som ett ämne eller kunskapsinnehåll som kan bedömas och betygsättas, utan är snarare en del av den allmänna didaktiken. Vidare argumenterar författarna för den allmänna didaktikens betydelse för det generella värdegrundsarbetet som handlar om att utveckla ett demokratiskt sinnelag hos elever.

I den andra artikeln studerar Lotta Brantefors hur lärare undervisar om mänskliga rättigheter i två klasser i årskurs fem. Artikeln har titeln Mänskliga rättigheter som innehåll i undervisningen: En didaktisk analys av rättighetsundervisningen i två klass fem och bygger på en längre tids fältarbete i en mångkulturell förortsskola samt i en kulturellt homogen landsbygdsskola. Studien visar att rättighetsundervisningen är sammankopplad med demokratiska och värdegrundsförankrade frågeställningar och att den snarare handlar om hur människor ska vara mot varandra som en del av demokratisk fostran än om att elever lär sig om mänskliga rättigheter.

I artikeln Meningsskapande kommunikation mellan förskollärare och barn vid skapande aktiviteter i förskoleklass får vi utifrån ett finlandssvenskt perspektiv ta del av Eva Ahlskog-Björkmans och Ann-Christin Furus beskrivning av videoanalyser som utforskar vad som möjliggör barns meningsskapande och därmed deras lärande. I studien framträder tre övergripande narrativer som speglar olika kommunikativa förhållningssätt med olika intentioner från förskollärarnas sida och författarna betonar vikten av lärares breda repertoar av förhållningssätt till barnen.

Anita Eriksson, Ann-Katrin Svensson och Dennis Beach problematiserar i sin artikel, Reformimplementering i förskolepraktik: ett exempel på hur förskollärares ansvar har tolkats och omsatts av förskolechefer och arbetslag, den revidering av ansvarsstrukturen i förskolan som syftar till att höja kvalitén på det pedagogiska arbetet. Författarna visar att avsaknaden av diskussioner och en tydlighet gällande fördelning av och ansvar för arbetsuppgifter i personalgrupper har lett till osäkerhet bland förskolepersonalen om på vilka grunder ansvar och arbetsuppgifter har fördelats i arbetslaget. Författarna poängterar att det utöver de organisatoriska förändringar som förskolechefer har genomfört också krävs att förskollärare måste få ett tydligt mandat att utöva ansvar genom att planera och leda arbetslagets gemensamma arbete grundat på professionell kunskap och kompetens.

2 *Förord*

Vi planerar för två nummer 2019. Ett av dem kommer att ha liknande utformning som detta och utkomma under våren, men det nummer som planeras utkomma hösten 2019 blir ett temanummer som fokuserar demokratifrågor. I temanumret flyttar vi redaktionen till universitetet i Agder, Norge. På NoADs hemsida finner du en beskrivning av hur den norska redaktionen, under ledning av Ilmi Willbergh och Turid Skare Asebö, beskriver hur de tänker sig utformningen av detta kommande temanummer. Välkommen med artiklar på samma adress som vanligt!

Ilona Rinne
Huvudredaktör

Silwa Claesson
Ansvarig utgivare